

۱ در کدام گزینه «استعاره‌ی مکنیه» به کار رفته است؟

- ۱ ما شبی دست برآریم و دعایی بکنیم / غم هجران تو را چاره ز جایی بکنیم
- ۲ آن‌که بی جرم برنجید و به تیغم زد و رفت / بازش آرید خدا را که صفایی بکنیم
- ۳ خشک شد بیخ طرب راه خرابات کجاست؟ / تا در آن آب و هوا نشو و نمایی بکنیم
- ۴ مدد از خاطر رندان طلب ای جان ور نه / کار صعب است مبادا که خطایی بکنیم

۲ کدام گزینه نادرست است؟

- ۱ بیدل دهلوی: از ویژگی‌های عمده‌ی شعرش، مضمون‌های پیچیده و استعاره‌های رنگین، خیال‌انگیز و سرشار از ابهام و تخیل‌های رمزآمیز شاعرانه است.
- ۲ کلیم کاشانی: ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره سخن او را برجسته ساخته است. وی با به کار بردن مضمون‌های ابداعی فراوان «خلّاق‌المعانی اوّل» لقب گرفت.
- ۳ صائب تبریزی: برخی از تک‌بیت‌های غزلش شاهکارهایی از ذوق و اندیشه‌اند و بسیاری از آن‌ها به صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند. صائب را خداوندگار مضامین تازه‌ی شعری دانسته‌اند.
- ۴ وحشی بافقی: سبک شعرش حدّ واسط سبک دوره‌ی عراقی و دوره‌ی بعد، یعنی سبک هندی است و واقع‌گرایی شاخصه‌ی اصلی آن است.

۳ کدام بیت فاقد تشبیه فشرده است؟

- ۱ چراغ لاله از صدق طلب در سنگ روشن شد / برای سینه‌ی ما نیز داغی می‌شود پیدا
- ۲ خاکیان را بحر رحمت می‌کند روشنگری / موج‌هی دریاست صیقل، ظلمت سیلاب را
- ۳ می‌توان از سوختن گردید واصل تا به شمع / آدمی پروانه‌ی هر انجمن باشد چرا
- ۴ قطع امید از حیات تلخ بر من مشکل است / وای بر آن‌کس که گردد از شکرزاری جدا

۴ در همه‌ی گزینه‌ها به «ویژگی‌های ادبی شعر سبک عراقی» اشاره شده است، به‌جز

- ۱ لغات فارسی اصیل قدیم کم شده و جای آن‌ها را لغات عربی گرفته است.
- ۲ در شعر این دوره کاربرد غزل بیش‌تر شد و جایگاه «تخلّص» در انتهای آن تثبیت گردید.
- ۳ شعر این دوره از دربار خارج شد، قصیده از رونق افتاد و غزل عارفانه و عاشقانه رواج یافت.
- ۴ توجه به علوم ادبی از جمله «بیان» و «بدیع» بیش‌تر شد.

۵ آرایه‌ی درج‌شده در برابر کدام گزینه نادرست است؟

- ۱ پیمان‌ها ز رعشه‌ی پیری به خاک ریخت / بعد از هزار دور که نوبت به من رسید: مجاز
- ۲ بی آسیا ز دانه چه لذّت برد کسی؟ / دندان نمانده بود چو نعمت به من رسید: تشبیه
- ۳ شد مهربان سپهر به من آخر حیات / در وقت صبح، خواب فراغت به من رسید: استعاره
- ۴ یاران فیض قسمت یاران رفته شد / بادم به دست ماند چو قسمت به من رسید: کنایه

وزن کدام بیت در برابر آن نادرست ذکر شده است؟

- ۱) بیهوده من در جست‌وجو بودم که یابم وصل او / درمان چو آمد درد کو، من دردم او درمان من
(مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن)
- ۲) آیینی‌ی سکندر، جام می است بنگر / تا بر تو عرضه دارد احوال ملک دارا
(مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن)
- ۳) خیال نقش تو در کارگاه دیده کشیدم / به صورت تو نگاری ندیدم و نشنیدم
(مفاعِلن فَعولن فاعِلن فَعولن)
- ۴) ای که طبیب خسته‌ای روی زبان من ببین / کاین دم و دود سینه‌ام بار دل است بر زبان
(مفتعلن مفاعِلن مفتعلن مفاعِلن)

چند مصراع بر وزن «فعلاتن» سروده شده است؟

- الف) تو نه آنی که دگر کس بنشیند به مکانت
پ) خرم آن مردان که روزی خائنین در خون کشیدند
ث) صبحی گناه است در پای سرو
- ب) به جفایی و قفایی نرود عاشق صادق
ت) کشیدم در برت ناگاه و شد در تاب گیسویت
ج) چو گل بیرون شد از بستان چه حاصل
- ۱) چهار ۲) سه ۳) یک ۴) دو

رکن «مستفعلن» در کدام گزینه چهار بار تکرار شده است؟

- ۱) می‌کشد آن شه رقی می دل به کفش چون قلمی / تازه کن اسلام دمی خواجه رها کن گله را
- ۲) چه لطیف است قبا بر تن چون سرو روانت / آه اگر چون کمرم دست رسیدی به میانت
- ۳) هر ساعت از نو قبله‌ای با بت‌پرستی می‌رود / توحید بر ما عرضه کن تا بشکنیم اصنام را
- ۴) گذر از دست رقیبان نتوان کرد به کویت / مگر آن وقت که در سایه زنهار تو باشم

آفرینندگان آثار زیر، به ترتیب به چه سبکی شعر می‌سرودند؟

«خداوندنامه - گنجینه نشاط - سبک‌شناسی - مکاتیب - جمشید و خورشید - لمعات»

- ۱) عراقی - خراسانی - هندی - هندی - عراقی - خراسانی
- ۲) خراسانی - هندی - عراقی - خراسانی
- ۳) هندی - عراقی - خراسانی - عراقی - هندی - خراسانی
- ۴) خراسانی - عراقی - عراقی - عراقی - خراسانی - عراقی

آرایه‌های نوشته شده در مقابل کدام گزینه، درست است؟

- ۱) مجوی شربت وصل از بتان که این مردم / همیشه خون جگر داده‌اند مهمان را (تشبیه بلیغ - کنایه - استعاره مکنیه)
- ۲) دلم که چون سر زلف تو می‌رود بر باد / به دام عشق درافتاد، هر چه بادا باد (کنایه - جناس همسان - تشبیه گسترده)
- ۳) سری به عالم عشقت قدم تواند زد / که پیش تیغ بلا سینه را سپر سازد (کنایه - تشبیه اسنادی - مجاز)
- ۴) عشقم آتش زد و آب مژه از سر بگذشت / پی آن گوهر یکدانه به دریا زده‌ام (کنایه - استعاره مصرّحه - اضافه تشبیهی)

- ۱ نثر کتاب‌های «طبقات ناصری و مرصاد العباد»، ساده است و کتاب‌های «تاریخ و صّاف و تاریخ جهانگشای جوینی» نثری پیچیده دارند.
- ۲ حذف افعال به قرینه و افزایش کاربرد لغات عربی، از ویژگی‌های نثر دوره سامانی است.
- ۳ خاقانی و نظامی از جمله شاعران معروف خراسان هستند که سبک شعر فارسی را در سده ۵ و ۶، از دیگر نواحی ایران متمایز ساختند.
- ۴ برخی از ویژگی‌های نثر فتّی عبارت‌اند از: آوردن آرایه‌های ادبی فراوان و استفاده از اشعار عربی و فارسی و اصطلاحات علمی. این نثر در قرن پنجم رواج یافت و به کمال رسید.

وجه شبه در کدام بیت، محذوف است؟

- ۱ مَه چه باشد که به روی تو برابر کنم / یا ز رخسار تو گویم که به جایی ماند
- ۲ نگویمت به تو می‌ماند از عزیزی عمر / که عمر اگر چه عزیز است هم نمی‌ماند
- ۳ خواهم سر خود گوی صفت باخت ولیکن / شرط است بدین سر که به چوگان تو باشد
- ۴ تیر مژگان تو از جوشن جان می‌گذرد / بر دل من مزن ای جان که تویی در دل من

با توجه به ویژگی‌های سبکی ابیات زیر می‌تواند سروده‌ی کدام شاعر باشد؟
 «در نزاکت‌خانه‌ی دل‌ها نفس را پاس دار / تیره می‌سازد دم سردی هزار آئینه را
 در تماشای جمال خویش بی‌تاب است حسن / می‌گذارد گل ز شبنم در کنار آئینه را
 چشم حیران مرا مژگان نمی‌پوشد به هم / بخیه‌ی جوهر نمی‌آید به کار آئینه را»

- ۱ قاتنی شیرازی ۲ صائب تبریزی ۳ سعدی شیرازی ۴ رودکی سمرقندی

ارکان عروضی همه ابیات به‌جز بیت در کمانک مقابل آن درست است.

- ۱ آفتاب دیدگانم سرد می‌شد / آسمان سینه‌ام پر درد می‌شد (فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن)
- ۲ جهان‌ا عهد با من گر چنین بستی / نیاری باد از آن پیمان که کردستی (مفاعیلن - مفاعیلن - مفاعیلن)
- ۳ نکوهش مکن چرخ نیلوفری را / برون کن ز سر بادخیره‌سری را (فعولن - فعولن - فعولن)
- ۴ شمع پیشت روشنایی نزد آتش می‌نماید / گل به دستت خوبرویی پیش یوسف می‌فروشد (مستفعلن - مستفعلن - مستفعلن)

خوشه‌های هجایی واژگان کدام گزینه درست است؟

- ۱ کارآگاه (U - U - U) / بادآورد (U - - -) / کلان‌اندام (U - - U - U) / امروزی (- - -)
- ۲ خواهش (-) / عامه‌پسند (U - U U -) / خوراکی (U - -) / دوتایی (U - -)
- ۳ به آرامی (U - - -) / بمبئی (U -) / خویشاوند (U - - -) / بهبود (U - -)
- ۴ حمیت (U -) / انسانیت (- - -) / عیّاری (- - -) / جزئی (U - -)

کدام ابیات، دارای وزن (دوری) شبیه به یک‌دیگرند؟

الف) آن روز قیامت را بر پای کند ایزد / که آبی پی دلجویی بر خاک شهیدانت
 ب) ای بوستان خوبی خرم ز بی‌نواپی / بگذار تا بچینم برگی ز بوستانت
 ج) جور بکن که حاکمان جور کنند بر رهی / شیر که پای‌بند شد تن بدهد به روبهی
 د) وقتی دل سودایی می‌رفت به بوستان‌ها / بی‌خویشتنم کردی بوی گل و ریحان‌ها

- ۱ ج - ب ۲ ب - د ۳ الف - ب ۴ الف - د

دلیل آزادی تبلیغ و ترویج مذاهب اسلامی و ادیان دیگر، در عصر حافظ، چه بوده است؟

- ۱ رواج خرافات و بی‌مسئولیتی
- ۲ بی‌عقیدگی و بی‌تعصبی ایلخانان
- ۳ سستی و ضعف و بی‌ضابطگی در زمینه‌های فکری و فرهنگی
- ۴ پافشاری پیران ادیان غیر اسلامی بر تبلیغ آیین خودشان

آثاری مانند مرصاد العباد و طبقات ناصری نماینده‌ی کدام نوع نثر در سبک عراقی‌اند؟

- ۱ ساده‌نویسی - پیچیده‌نویسی
- ۲ پیچیده‌نویسی - ساده‌نویسی
- ۳ ساده‌نویسی - ساده‌نویسی
- ۴ پیچیده‌نویسی - پیچیده‌نویسی

در کدام مصراع مشابه به جای مشبّه ذکر شده است؟

- ۱ آن‌چه در کویر زیبا می‌روید خیال است.
- ۲ ناله‌های گریه‌آلود آن سرو شکسته را در چاه می‌شنوم.
- ۳ خیال همان پرنده‌ی نامرئی است که همه‌جا جولان دارد.
- ۴ الماس‌های چشم‌کزن ستاره‌ها، آسمان کویری کوفه را روشن‌تر کرده است.

کنایه و مفهوم آن در مقابل کدام مصرع درست است؟

- ۱ حلقه دام گرفتاری دهن و وا کردن است: دهن واکردن کنایه از حرف زدن
- ۲ ماهی لب بسته را قلاب نتواند گرفت: لب بسته کنایه از گرسنه
- ۳ به زیر تیغ فشردیم پای خود چندان: پا فشردن کنایه از تسلیم شدن
- ۴ می‌توان پوشید چشم از هر چه می‌آید به چشم: چشم پوشیدن کنایه از کور شدن

موضوع کدام اثر نادریست است؟

- ۱ مرصاد العباد: در بیان سلوک دین و تربیت نفس
- ۲ لمعات: سیر و سلوک عارفانه
- ۳ عین الحیات: عرفان و تصوف
- ۴ جامع عباسی: در بیان حقایق عرفانی

در همه‌ی گزینه‌ها «تشبیه فشرده» به کار رفته است، به‌جز

- ۱ امید در شب زلفت به روز عمر نبستم / طمع به دور دهانت ز کام دل ببریدم
- ۲ چو غنچه گرچه فرو بستگی‌ست کار جهان / تو هم‌چو باد بهاری گره‌گشا می‌باش
- ۳ من که از یاقوت و لعل اشک دارم گنجه‌ها / کی نظر در فیض خورشید بلند اختر کنم
- ۴ گل بر رخ رنگین تو تا لطف عرق دید / در آتش شوق از غم دل غرق گلاب است

نوع نوشتاری (نظم یا نثر) کدام گزینه متفاوت است؟

- ۱ رساله‌ی دلگشا
- ۲ صد پند
- ۳ موش و گربه
- ۴ اخلاق‌الاشراف

در پایه‌ی آوایی چندم بیت زیر ضرورت شعری وجود دارد؟
توانا بود هرکه دانا بود / ز دانش دل پیر برنا بود

- ۱ پنجم
- ۲ ششم
- ۳ چهارم
- ۴ هفتم

قرینه‌ی مجاز در مقابل کدام بیت نادرست است؟

- ۱ در روز ابر باید ساغر شمرده خوردن
- ۲ می‌شود در لقمه‌ی اول ز جان خویش سیر (لقمه)
- ۳ پیشدستی کن از این تشویش خود را وارهان (نوشیدنی)
- ۴ یک جمع پراکنده‌ی آن سنبل پیچان (خسته)

یعنی بود برابر با قطره‌های باران (خوردن)
 بر سر خوان لئیمان هر که مهمان می‌شود
 جام پر زهر اجل چون عاقبت نوشیدنی است
 یک شهر جگر خسته‌ی آن نرگس بیمار (جگر)

۱ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. استعاره‌ی مکنیه: بیخ طرب (اضافه‌ی استعاره‌ی)

۲ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. کلیم کاشانی با به کار بردن مضمون‌های ابداعی فراوان «خلاق‌المعانی ثانی» لقب گرفت.

۳ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تشبیه فشرده در گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی ۱: چراغ لاله (تشبیه فشرده‌ی اضافی)

گزینه‌ی ۲: بحر رحمت (تشبیه فشرده‌ی اضافی)

گزینه‌ی ۳: آدمی [مانند] پروانه‌ی هر انجمن باشد (تشبیه فشرده‌ی غیراضافی)

۴ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزینه‌ی (۱) جزو ویژگی‌های زبانی سبک عراقی است.

۵ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) پیمانه مجازاً به معنی شراب/ هزار مجازاً به معنی مقدار بسیار زیاد

(۳) نسبت دادن مهربانی به سپهر، تشخیص و استعاره است.

(۴) «باد به دست کسی ماندن» کنایه از بی‌بهرگی و ناکامی

۶ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

خ ی ا ل ن ق	ش ت در کا	ر گ ا ه دی	د ک شی دم
ب ص و ر ت	ت ن گ ا ر ی	ن دی دم	ن ش نی دم
- U - U	-- U U	- U - U	-- U U
مفاعِلن	فَعْلَاتِن	مفاعِلن	فَعْلَاتِن

۷ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مصراع‌های الف و ب بر وزن «فعلاتن» سروده شده است. وزن سایر مصراع‌ها:

(پ) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن (ت) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

(ث) فَعولن فَعولن فَعولن فَعولن (ج) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. وزن سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: مفعَلن مفعَلن مفعَلن مفعَلن

گزینه ۲ و ۴: فَعْلَاتِن فَعْلَاتِن فَعْلَاتِن فَعْلَاتِن

۹ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی آثار:

- خداوندنامه اثر صبای کاشانی است که به تقلید از شاعران سبک خراسانی شعر می‌سرود.

- گنجینه نشاط اثر نشاط اصفهانی است که به تقلید از شاعران سبک عراقی شعر می‌سرود.

- سبک‌شناسی اثر ملک‌الشعرای بهار است که به سبک خراسانی شعر می‌سرود.

- مکاتیب اثر مولوی است که به سبک عراقی شعر می‌سرود.

- جمشید و خورشید اثر سلمان ساوجی است که به سبک عراقی شعر می‌سرود.

- لمعات اثر فخرالدین عراقی است که به سبک عراقی شعر می‌سرود.

۱۰

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بر باد می‌رود: کنایه از نابود شدن / باد (در مصراع اول) و باد (در مصراع دوم که فعل دعایی است): جناس تام / دلم چون سر زلف تو: تشبیه گسترده. ردّ گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: استعاره مکنیه ندارد.
گزینه ۳: تشبیه اسنادی ندارد.
گزینه ۴: اضافه تشبیهی ندارد.

۱۱

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اصلاح گزینه‌های دیگر:
(۲) ... از ویژگی‌های نثر دوره غزنوی و سلجوقی است.
(۳) خاقانی و نظامی از جمله شاعران معروف آذربایجان هستند.
(۴) نثر فنی در قرن ۶ رواج یافت.

۱۲

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۱۳

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. با توجه به تعدد آرایه‌های ادبی و نوع آن‌ها (تشبیه، حسن تعلیل و اسلوب معادله)، نظام تکبیتی، نوع استفاده از ردیف و قافیه هم‌چنین کاربرد واژگانی چون «نزاکت» و «بخیه» باید این ابیات را متعلق به «سبک هندی» بدانیم. تنها شاعری که در گزینه‌ها از این سبک معرفی شده نیز «صائب تبریزی» است.

۱۴

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. وزن پایه‌های آوایی همسان گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» صحیح بوده ولی وزن پایه آوایی همسان بیت گزینه «۴»: فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلاتن می‌باشد.

۱۵

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: کلان اندام (U - - - U)
گزینه «۲»: عامه‌پسند (- U U U - U)
گزینه «۴»: جزئی (- -)

۱۶

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. وزن مشترک ابیات الف و د:
بیت الف: «- - - U / U - - / - - - U / U - -» : مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن «یا»
- - - / U U - - / - - - / U U - - : مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن
بررسی وزن سایر ابیات:
بیت ب: «- - - U - / U - - / - - - U - / U - -» : مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن «یا»
- - - U / - U - - / - - - U / - U - - : مستفعلن مفعولن مستفعلن مفعولن
بیت ج: «- - - U - U / - U U - / - U - U / - U U -» : مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن

۱۷

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

مغول‌ها به دلیل آن‌که به دین و آیین خاصی معتقد یا وابسته نبودند، به دین و مذهب کسی هم کاری نداشتند.

۱۸

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نثر در این دوره بیشتر به دو جریان گرایش پیدا کرد: یکی ساده‌نویسی در آثاری مثل طبقات ناصری و مرصادالعباد و دیگر پیچیده‌نویسی با محتوای عمدتاً تاریخ حاکمان وقت که در آثاری همچون تاریخ و صاف و تاریخ جهان‌گشای جوینی دیده می‌شود.

۱۹

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سرو شکسته: استعاره از امام علی (ع) در این جا مشبیه به جای مشبه ذکر شده است. در این عبارت خیال به گلی تشبیه شده که در کویر می‌روید. بنابراین خیال مشبه است. در دو عبارت دیگر هر دو طرف تشبیه یعنی مشبه و مشبیه وجود دارد.

۲۰

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
 (۳) پا فشردن: کنایه از اصرار کردن
 (۲) لب بسته: کنایه از خاموش و ساکت
 (۴) چشم پوشیدن: کنایه از نادیده گرفتن

۲۱

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. کتاب جامع عباسی از شیخ بهایی در مورد فقه است.

۲۲

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشبیه فشرده در سایر گزینه‌ها:
 (۱) شب زلف / روز عمر
 (۳) یاقوت اشک / لعل اشک
 (۴) آتش شوق

۲۳

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. موش و گربه: منظوم
 بررسی سایر گزینه‌ها:
 (۱) رساله‌ی دلگشا: نثر
 (۲) صد پند: نثر
 (۴) اخلاق‌الاشراف: نثر

۲۴

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

وَد	بُ	نا	دا	کِ	هَر	وَد	بُ	نا	وا
-	U	-	-	U	-	-	U	-	- U
وَد	بُ	نا	بُر	ر	پی	لِ	د	نش	دا
-	U	-	-	U	-	کِ	U	-	- U

در هجای ششم مصراع دوم ضرورت شعری وجود دارد و هجای ل باید بلند به حساب بیاید تا وزن ما درست باشد. این هجا در رکن ششم بیت است.

۲۵

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه‌ی ۲، جان قرینه است نه لقمه، در سایر ابیات قرینه مقابل بیت درست است.

گزینه‌ی ۱) ساغر مجاز است و خوردن قرینه‌ی آن.
 گزینه‌ی ۳) جام مجاز است و نوشیدنی قرینه‌ی آن.
 گزینه‌ی ۴) شهر مجاز است و جگر خسته قرینه‌ی آن.

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴
۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴
۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴
۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴
۲۱	۱	۲	۳	۴
۲۲	۱	۲	۳	۴
۲۳	۱	۲	۳	۴
۲۴	۱	۲	۳	۴
۲۵	۱	۲	۳	۴

